
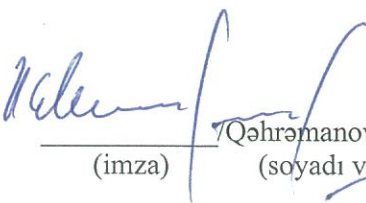

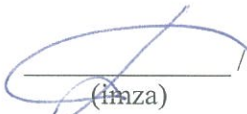
Reyestri № 58/2022.

Sənədin adı: "Unibank" Kommersiya Bankı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin Risklərin idarə edilməsi
Siyasəti

Hazırladı (təqdim etdi): /Tağılı Bahar/Təşkilati işlər və katiblik Şöbəsinin baş mütəxəssisi
(imza) (soyadı və adı) (vəzifəsi)

Rəhbərlik etdi: /Qəhrəmanova İradə/Hüquq və təşkilati işlər Departamentinin Direktoru
(imza) (soyadı və adı) (vəzifəsi)

Sənədin sahibi: Risklərin idarə edilməsi Departamenti

 /Həsna Turanlı/ RİED üzrə baş direktor.
(imza) (soyadı və adı) (vəzifəsi)

Qeyd: _____

Sənədin Hüquq və təşkilati işlər Departamentinə verildiyi tarix və vaxt: "25" 11 2021, saat _____

Hüquqi ekspertizadan keçirilmişdir:

İcraçı: [imza] / Şioban İsmədova / Hüquq sənədi
(imza) (soyadı və adı) (vəzifəsi)

Razılaşdırılmışdır:

[imza] / Rüfət Məmmədovcanlı / Direktor müavini
(imza) (soyadı və adı) (vəzifəsi)

Sənədin hüquqi ekspertizadan keçirilməsini təsdiq edirəm:

[imza] / Səadət Əhmədova / Direktor
(imza) (soyadı və adı) (vəzifəsi)

Qeyd: 29.11.2021

Sənədin Risklərin idarə edilməsi Departamentinə verildiyi tarix və vaxt: "___" ____, saat _____

Risk analizindən aparılmışdır:

İcraçı: _____ / _____ / _____
(imza) (soyadı və adı) (vəzifəsi)

Razılaşdırılmışdır:

[imza] / Əsədova, SR / S.H.
(imza) (soyadı və adı) (vəzifəsi)

Sənədin risk analizindən keçirilməsini təsdiq edirəm:

[imza] / Məmməd Turalı / RIED üzrə baş direktor
(imza) (soyadı və adı) (vəzifəsi)

Qeyd: _____

“UNİBANK” Kommersiya Bankı
Açıq Səhmdar Cəmiyyəti Müşahidə Şurasının
“09” dekabr 2022-ci il tarixli
Qərarı (Protokol № 08) ilə
təsdiq edilmişdir.
Müşahidə Şurasının Sədri

E. Qəribov

**“Unibank” Kommersiya Bankı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin
Risklərin idarə edilməsi**

SIYASƏTİ

Mündəricat

1. Ümumi müddəalar.....	3
2. Xüsusi müddəalar.....	3
2.1. Əsas anlayışlar.....	3
2.2.Siyasətin məqsədi.....	4
2.3.Təşkilati struktur.....	5
2.4.Siyasətin tətbiq sahələri.....	8
2.5.Risqlərin idarə edilməsi prosesi.....	8
2.6.Risk limitləri.....	9
2.7.Yeni məhsul və xidmətlər üzrə risklərin idarə edilməsi.....	9
2.8.Hesabatlıq və sənədləşmə.....	10
3. Yekun müddəalar.....	11

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Bu Siyasət “Unibank” Kommersiya Bankı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin (bundan sonra “Bank” adlandırılacaq) fəaliyyətinin bütün növlərində, biznes proseslərində və informasiya sistemlərində səlahiyyətlərin paylanması təşkili və prinsipləri ilə bağlı məsələləri tənzimləyir.
- 1.2. Bu Siyasət, Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinin və normativ xarakterli aktlarının, o cümlədən maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının normativ xarakterli aktlarının, habelə bankdaxili korporativ aktların tələblərinə əsasən hazırlanmışdır.
- 1.3. Bu Siyasətlə tənzimlənməyən məsələlər Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan qanunvericiliyi və normativ xarakterli aktları ilə tənzimlənir.
- 1.4. Bu Siyasətin tələbləri ilə Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan qanunvericiliyi və ya normativ xarakterli aktları arasında ziddiyyət yarandıqda Azərbaycan Respublikasının həmin aktlarının tələbləri əsas götürülür və tətbiq edilir.
- 1.5. Risklərin idarə edilməsi, uğursuz hadisələrin ehtimalını və ya təsirini minimuma endirmək, izləmək və nəzarət etmək və ya imkanların reallaşdırılmasını maksimum dərəcədə artırmaq üçün resursların əlaqələndirilmiş və qənaətli tətbiqi ilə risklərin müəyyən edilməsi, qiymətləndirilməsi və prioritetləşdirilməsidir.
- 1.6. Bankda risklərin idarə edilməsi üzrə iş, yalnız risklərin idarə edilməsində ixtisaslaşmış bölmələrin məsuliyyəti deyil, eyni zamanda Bankda risklərin qiymətləndirilməsi və müvafiq qaydalara və limitlərə riayət edilməsinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyan bütün bölmələrin məsuliyyətidir.

2. Xüsusi müddəalar

- 2.1. **Əsas anlayışlar**

Bu Siyasətdə istifadə olunan anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:
- 2.1.1. **Risk** – ehtimal olunan və ya gözlənilməz hadisələrin baş verməsi nəticəsində yaranan xərclərin (zərərin) Bankın kapitalına mənfi təsir göstərməsi ehtimalı;
- 2.1.2. **Bank məhsulu** – Bank tərəfindən həyata keçirilən fəaliyyət növlərini təqdim etmə üsulu;
- 2.1.3. **Risklərin idarə edilməsi sistemi** aşağıdakılar daxildir:
 - 2.1.3.1. risklərin idarə edilməsi strategiyası və risk iştahası bəyannaməsi;
 - 2.1.3.2. risklərin idarə edilməsinin təşkilatı strukturu;
 - 2.1.3.3. risklərin idarə edilməsi siyasəti, o cümlədən risklərin idarə edilməsinin müdafiə xətləri;
 - 2.1.3.4. risk limitləri;
 - 2.1.3.5. yeni məhsul və xidmətlər üzrə risklərin idarə edilməsi;
 - 2.1.3.6. məlumatların icmallaşdırılması və risk hesabatlığı;
 - 2.1.3.7. fəvqəladə hallar planı.
- 2.1.4. **Biznes bölmələri** – Bankın ayrı-ayrı fəaliyyət növlərini həyata keçirən və risk yaranan bölmələr;
- 2.1.5. **Riskgötürmə qabiliyyəti** – kapital, likvidlik və digər prudensial tələbləri pozmaq şərti ilə Bankın götürə biləcəyi riskin maksimum həcmi;
- 2.1.6. **Risk iştahası** – Bankın strateji hədəflərinə çatması və biznes planının icrası üçün Bankın riskgötürmə qabiliyyəti çərçivəsində qəbul etmək istədiyi risk səviyyəsi;
- 2.1.7. **Risk profili** – Bankın məruz qaldığı risklərin ümumiləşdirilmiş səviyyəsi;
- 2.1.8. **Risk mədəniyyəti** – Bankın riskin müəyyən edilməsi, qəbulu və idarə edilməsi habelə risk üzrə qərarların qəbul edilməsi üzrə norma, yanaşma və davranışlarının məcmusu;
- 2.1.9. **Vintaj təhlili** – bu alət vaxtı keçmiş kreditlərin verildiyi tarix, bölmə, inzibatçı, kredit mütəxəssisi və digər meyarlar üzrə detallı təhlil etmək imkanı yaratmaqla portfel üzrə yaranmış problemlərin daha effektiv şəkildə aradan qaldırılmasını təmin edir. Kredit portfelinin strukturuna əsasən yuxarıda qeyd olunan meyarlarla yanaşı əlavə təhlil indikatorları da müəyyən oluna bilər;

- 2.1.10. **Risk iştahası bəyannaməsi** – bankın biznes məqsədlərinə çatması üçün qəbul edəcəyi məcmu risk limitlərinin əks olunduğu sənəd;
- 2.1.11. **Kredit riski** – borcalanın Bank qarşısında öhdəliyinin vaxtında və ya tam icra olunmaması nəticəsində yaranan risk;
- 2.1.12. **Bazar riski** – bazarda faiz dərəcələri, valyuta məzənnələri, qiymətli kağızlar və əmtəələrin dəyərində baş verən dəyişikliklərlə əlaqədar yaranan risk. Bazar riskinin aşağıdakı alt kateqoriyaları mövcuddur:
- **Faiz dərəcəsi riski** – faiz dərəcələrinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk;
 - **Valyuta riski** – xarici valyuta məzənnələrinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk;
 - **Kapital riski** – Bankın aldığı qiymətli kağızların dəyərinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk;
 - **Əmtəə riski** – bazarda əmtəələrin qiymətinin əlverişsiz dəyişməsi ilə əlaqədar yaranan risk.
- 2.1.13. **Likvidlik riski** – bu risk planlaşdırılmış və gözlənilməyən öhdəliklərin vaxtında və effektiv yerinə yetirilə bilməməsi nəticəsində yaranır;
- 2.1.14. **Əməliyyat riski** – bu risk Bank əməkdaşları tərəfindən yol verilmiş nöqsan və səhvlər, informasiya sistemi və texnologiyalarda baş vermiş problem və çatışmazlıqlar, habelə bankdankənar hadisələrlə əlaqədar yaranır. Əməliyyat riskinin aşağıdakı alt kateqoriyaları mövcuddur:
- **İnsan resursu riski** – Bankın əməkdaşları tərəfindən bilərəkdən və ya bilməyərəkdən Bank əməliyyatlarının həyata keçirilməsi zamanı mövcud hüquqi aktların pozulması, səhv və nöqsanlara yol verilməsi nəticəsində yaranan risk;
 - **İT riski** – Bankın informasiya sistemi və ya texnologiyalarında baş verən problemlərlə əlaqədar yaranan risk;
 - **Hüquqi risk** – hüquqi aktların tələblərinin pozulması, tam, vaxtında və ya düzgün tətbiq edilməməsi, Bankın daxili qaydalarının qəbul edilməməsi, habelə daxili qaydalarda ziddiyyət və boşluqlar nəticəsində yaranan risk;
 - **Komplayens riski** – cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsi sahəsində olan hüquqi aktlara, o cümlədən nəzarət orqanının və maliyyə monitorinq orqanının tələblərinə riayət edilməməsi nəticəsində yaranan hüquqi risk;
 - **Kənar risk** – üçüncü tərəf və ya təbiətin vurduğu ziyan nəticəsində yaranan risk;
 - **Strateji risk** – strateji hədəflərin düzgün seçilməməsi nəticəsində yaranan risk;
 - **Nüfuz riski** – Banka qarşı etimadın azalması və mənfi ictimai rəy nəticəsində yaranan risk;
 - **Layihə riski** – bu risk Bankın nəzərdə tutduğu layihələrin icrası zamanı səhvlər və kənar amillərin təsiri nəticəsində icra edə bilməməsi və ya qarşısına qoyduğu hədəflərə çatmaması kimi qəbul edilir.

2.2. Siyasətin məqsədi

2.2.1. Siyasətin ən mühüm məqsədləri aşağıdakılardır:

- 2.2.1.1. Risklər üzrə eyniləşdirilmənin, təhlilin, monitorinqin və hesabatlılığın yerinə yetirilmə tezliyinin və səmərəliliyinin yüksəldilməsi;
- 2.2.1.2. Risk göstəricilərinin və göstəricilərdəki meyllərin müəyyən edilməsi, istisnaların isə lazımı qaydada bildirilməsi üçün, təhlilin risklərin elementar tərkib hissələrinə qədər yerinə yetirilməsi;
- 2.2.1.3. Risklərin hər bir növü üçün risklərə qarşı dözümlülüyün və risk iştahasının müəyyən edilməsi və sənədləşdirilməsi, habelə biznes prosesin, müəyyən edilmiş limitlərə riayət edilməsinə müvafiq tərzdə həyata keçirilməsi.

2.2.2. Əgər işgüzar və əməliyyat şərtləri limitlərin pozulmasını meydana gətirərsə, onda bütün bu cür

hallar izlənməli, onlar barədə xəbər verilməli və qəbul edilməlidirlər. Qəbul edilmiş strateji planlara münasibətdə, kapitala qarşı tələblərin müəyyən edilməsi zamanı, gözlənilən risklərin, Bankın Rəhbərliyinin gözlədiyi hədudlardan kənara çıxmasına gətirib çıxarmamasını təmin etmək bu siyasətin məqsədlərindən biridir.

2.2.3. Bütün əhəmiyyətli risklər və onlarla bağlı olan mümkün olan zərərlər müəyyənləşdirilməli, ölçülməli və onlar haqqında rəhbərliyə məlumat verilməlidir. Onların səviyyəsi bu risklərin idarə edilməsi üçün müəyyən edilmiş limitlərə uyğunlaşdırılmalıdır.

2.3. Təşkilati struktur

2.3.1. Banklarda risklərin idarə edilməsinin təşkilati strukturu aşağıdakıları təmin edir:

2.3.1.1.risklərin idarə edilməsi üzrə dəqiq müəyyənləşdirilmiş səlahiyyət və məsuliyyət bölgüsünü;

2.3.1.2.təşkilati strukturun bütün səviyyələri arasında əlaqə və məlumat axını;

2.3.1.3.struktur bölmələr və səlahiyyətli şəxslər arasında maraqlar münaqişəsinin yaranmasına qarşı tədbirləri;

2.3.1.4.müstəqil və şəffaf qərar qəbul etmə prosesini;

2.3.1.5.risklərin idarə edilməsi üzrə səmərəli hesabatlıq sistemini.

2.3.2. Risklərin idarə edilməsi prosesində Bankın Müşahidə Şurası, RİK, İdarə Heyəti, Baş risk inzibatçısı, RİED, biznes bölmələri (1-ci müdafiə xətti) və Daxili audit Departamentinin səlahiyyətləri aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

2.3.2.1.Müşahidə Şurası:

- Bankın risk profilinə adekvat olan risklərin idarə edilməsi sisteminin yaradılmasını təmin edir;
- Risklərin idarə edilməsi üzrə strategiyanı, siyasəti, daxili qaydaları və təşkilati strukturu təsdiq edir;
- Risklərin idarə edilməsi ilə bağlı İdarə Heyətinin işinə nəzarət edir və risklərin idarə edilməsi bölməsindən birbaşa hesabatlar alır; İdarə Heyəti və Risklərin idarə edilməsi Komitəsi tərəfindən göndərilmiş Bankın risklərinin idarə edilməsi məsələləri üzrə qərarlar qəbul edir;
- Risk iştahası bəyannaməsi və Risk limitlərini təsdiq edir;
- İldə bir dəfədən az olmayaraq, risklərin idarə edilməsi sisteminin səmərəliliyini qiymətləndirir;
- Fövqəladə vəziyyətlər baş verdikdə Fəaliyyət planını təsdiq edir.

2.3.2.2. RİK:

- Risklərin idarə edilməsi üzrə strategiyasına, siyasətinə, daxili qaydalarına, habelə onlara dəyişikliklərə baxır və təsdiq olunmaq üçün Müşahidə Şurasına təqdim edir;
- Risk iştahası bəyannaməsi, habelə risk limitlərinə baxır və təsdiq olunmaq üçün Müşahidə Şurasına təqdim edir;
- Risklərin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi üçün müvafiq metod və alətlərin seçilməsi və onların keçirilməsi tezliyini müəyyənləşdirir;
- bankın məruz qaldığı risklərin vəziyyəti və risklərin idarə edilməsi sisteminin effektivliyi barədə hesabat hazırlayır və Müşahidə Şurasına təqdim edir;
- Risklərin idarə edilməsi strategiyasının Bankın üzərinə götürdüyü risklərə uyğunluğunun monitorinqini keçirir;
- Müşahidə Şurası üçün Risklərin idarə edilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflər hazırlayır;
- RİED-in işini qiymətləndirir və qiymətləndirmənin nəticələri haqqında Müşahidə Şurası və İdarə Heyətini məlumatlandırır;
- Risklərin idarə edilməsi üzrə funksiyasını yerinə yetirən struktur bölmələrin və Bankın digər daxili komitələrinin səlahiyyətləri haqqında Müşahidə Şurasına təkliflər verir;

- İdarə Heyəti ilə birlikdə fəvqəladə hallar üzrə planı nəzərdən keçirir və Müşahidə Şurasına təqdim edir;
- müştərilərə təklif olunan bütün maliyyə xidmətləri və məhsulları ilə Bankın biznes modeli və risk strategiyası arasındakı uyğunluğa nəzarət edir, təklif olunan məhsul və xidmətlərin qiymətləri və gəlirliliyini nəzərə almaqla, onlarla əlaqədar riskləri qiymətləndirir;
- risk mədəniyyətinin cari vəziyyətini qiymətləndirir və onun gücləndirilməsi üzrə tədbirlər görür;
- iclaslarını ən azı iki ayda bir dəfə keçirir və onların nəticələri barədə Bankın Müşahidə Şurasına hesabat verir;
- Aylıq əsasda Baş Risk İnzibatçısı tərəfindən təqdim olunmuş hesabatlara baxır;
- Risk iştahası bəyannaməsi üzrə hesabatları nəzərdən keçirir, Müşahidə Şurasına risk göstəriciləri üzrə müəyyən edilmiş limitlərin pozulması halında riskin azaldılması və ya risk limitlərinin bazar şəraitinə uyğunlaşdırılması barədə təkliflər verir.

2.3.2.3.İdarə Heyəti:

- Risklərin idarə edilməsi üzrə strategiya və siyasətin həyata keçirilməsini təmin edir;
- Risklərin idarə edilməsi prosesini təşkil edir;
- Bankın məruz qaldığı riskləri təhlil edir və aşkar edilmiş zəifliyin aradan qaldırılması üçün zəruri tədbirlər görür;
- Yeni Bank məhsullarının tətbiq edilməsi haqqında qərarlar qəbul edir;
- Müşahidə Şurasına və RİK-ə risklər və onların idarə edilməsi haqqında hesabatlar təqdim edir;
- RİED-in fəaliyyətinin Bankın risklərinə adekvat şəkildə fəaliyyəti üçün müvafiq şərait yaradır;
- RİK ilə birlikdə, fəvqəladə hallar üzrə planı nəzərdən keçirir və Müşahidə Şurasına təqdim edir;
- RİED-in Bankın digər strukturları ilə əməkdaşlığını təmin edir, habelə onların fəaliyyətinə müdaxilələrin qarşısını almaq üçün tədbirlər görür.

2.3.2.4.Baş Risk İnzibatçısı:

- İdarə Heyətinin və Baş Maliyyə İnzibatçısının rəylərini nəzərə almaqla, Risklərin idarə edilməsi strategiyasını və siyasətini hazırlayır və RİK-ə təqdim edir;
- İdarə Heyətinin və struktur bölmələrin risklərin idarə edilməsi sahəsində fəaliyyətini əlaqələndirir;
- Bankın fəaliyyətinə aid olan risklərin növlərini və ölçüsünü göstərən düzgün, şəffaf və dövrü hesabatların vaxtında hazırlanmasını təmin edir;
- risklərin idarə edilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsi üzrə Müşahidə Şurasına və RİK-ə təkliflər verir;
- Bankın üzərinə götürdüyü risklərin onun risk götürmə qabiliyyətinə, risklərin idarə edilməsi strategiyasına və risklərin idarə edilməsi üzrə prudensial tələblərə uyğun olmasını təmin edir;
- Risklərin idarə edilməsi funksiyasını yerinə yetirən bölmələrin əməkdaşlarının bilik və bacarıqlarının təkmilləşdirilməsi üzrə tədbirlər görür;
- Müşahidə Şurasının risklərin idarə edilməsi strategiyasının nəzərdən keçirilməsinə və risklərin idarə edilməsi ilə bağlı digər məsələlərə həsr edilmiş iclaslarında iştirak edir;
- Aylıq əsasda risk limitlərinin monitorinq nəticələri, habelə bankın risk profili ilə bağlı aylıq əsasda hesabat verir. Risk iştahası göstəriciləri üzrə kənarlaşmalar baş verdikdə səbəbləri göstərilməklə bu barədə RİK-i dərhal məlumatlandırır.

2.3.2.5.RİED:

- Risklərin idarə edilməsi üzrə işin koordinasiyasını təmin edir;

- Bankın risklərin idarə edilməsi üzrə daxili qaydalarını və onlara edilən dəyişiklikləri hazırlayır;
- Risklərin idarə edilməsi üzrə strategiyanın və siyasətin monitorinqini aparır və yayınmalar haqqında Müşahidə Şurasına və RİK-ə məruzə edir;
- Birgə fəaliyyət növləri üzrə Bankla bağlı olan strukturların risk limitlərinin hesablanması və onlardakı dəyişikliklər haqqında RİK və İdarə Heyətinə üçün təkliflər hazırlayır;
- Risklərin xəritəsini hazırlayır və onların icrasının monitorinqini həyata keçirir;
- Risk limitlərinə riayət edilməsinin monitorinqini aparır və pozuntular haqqında dərhal Baş Risk İnzibatçısına xəbər verir;
- Əlaqədar strukturlarla birlikdə risklərin müəyyən edilməsi və qiymətləndirilməsi, habelə onların tətbiq edilməsi modellərinin seçilməsi üzrə iş aparır;
- Müşahidə Şurasına, RİK-ə və İdarə Heyətinə risklərin qiymətləndirilməsi, onların təhlili və nəticələri üzrə hesabat təqdim edir;
- Bütün proseslər, yeni xidmətlər və Bank fəaliyyətinin məhsulları ilə bağlı risklərin aşkar edilməsi və idarə edilməsi üzrə rəy verir;
- Əlaqədar strukturlarla birlikdə stress-test keçirir və aşkar edilmiş risklərin azaldılması məqsədilə Tədbirlər planı hazırlayır;
- Risklərin idarə edilməsi məqsədilə Bankın digər struktur bölmələrindən alınmış informasiyanı təhlil edir;
- RİK üçün risklərin idarə edilməsi proseslərinə səmərəli və adekvat nəzarət prosedurları üzrə təkliflər hazırlayır;
- Bankın əlaqədar struktur bölmələri ilə birlikdə fəvqəladə hallar planını hazırlayır, RİK-ə və İdarə Heyətinə təqdim edir;
- Bankın əlaqədar struktur bölmələrinə risklərin idarə edilməsi sahəsində metodik yardım göstərir;
- Bankın risk iştahası bəyannaməsini hazırlayaraq Baş risk inzibatçısına təqdim edir;
- Risk iştahası bəyannaməsinin, habelə limitlər sisteminin icra olunmasına nəzarət edir, bu barədə dövrü olaraq Bankın İdarə Heyətinə və RİK-ə hesabat təqdim edir;
- sağlam risk mədəniyyətinin zədələnməsinə səbəb ola biləcək təhlükələri və zərərli vərdişləri qiymətləndirir və potensial risklər barədə ən azı ildə bir dəfə RİK-ə məlumat verir;
- layihə risklərini qiymətləndirir, zəruri tədbirlərin görülməsi barədə İdarə Heyətinə və RİK-ə təkliflər verir;
- məhsul, xidmət və ya proses üzrə risklərin azaldılması tədbirlərindən sonra qalıq risklərin qiymətləndirilməsini aparır və bu barədə İdarə Heyətinə hesabat təqdim edir;
- risk məlumatlarının Bank sistemlərindən, müvafiq strukturlarından toplanılmasını və hesabatlılığın verilməsini koordinasiya edir, habelə bu məlumatları təhlil edərək riskləri müəyyən etməklə Bankın risk profilini yeniləyir;
- Bank üzrə baş vermiş risk hadisələrinin toplanılması, qeydiyyatının aparılması, onların faktiki və mümkün itkilər üzrə qiymətləndirilməsi və bu barədə müvafiq hesabatlılığın hazırlanmasını təmin edir.

2.3.2.6. Bankın biznes bölmələri:

- Gündəlik fəaliyyətdə öz səlahiyyətləri daxilində riskləri idarə edir;
- Onlara aid olan risk limitlərinə riayət olunmasını təmin edirlər.

2.3.2.7. Daxili audit Departamenti:

- Risklərin idarə edilməsi sisteminin adekvatlığını və səmərəliliyini yoxlayır;
- Yoxlamanın nəticələrinə görə Müşahidə Şurasına və Audit Komitəsinə hesabat, təklif və tövsiyələr təqdim edir;
- Risklərin idarə edilməsi üzrə bölmələrlə informasiya mübadiləsini təmin edir.

2.4. Siyasətin tətbiq sahələri

2.4.1. Bu Siyasətin müddəaları, Bankın rəhbərliyi və risklərin idarə edilməsi ilə əlaqədar bölmələr tərəfindən, aşağıdakılara münasibətdə nəzarəti və idarə edilməni müəyyən edirlər:

- Kredit riski;
- Bazar riski:
 - Faiz dərəcəsi riski;
 - Valyuta riski;
 - Kapital riski;
 - Əmtəə riski.
- Strateji risk;
- Likvidlik riski;
- Əməliyyat riski:
 - insan resursu riski;
 - İT riski;
 - Hüquqi risk;
 - kənar risk (3-cü şəxs).
- Nüfuz riski;
- Komplayens riski
- Layihə riski.

2.5. Risklərin idarə edilməsi prosesi

2.5.1.1. Bankın fəaliyyət növləri, biznes prosesləri və informasiya sistemləri üzrə risklərin idarə edilməsi prosesi. Bu zaman risklərin idarə edilməsinin müdafiə xətləri nəzərə alınır:

2.5.1.1.1. birinci müdafiə xətti – fəaliyyətləri Banka birbaşa risklər yaradan bütün qruplar - Bankın müştərilərinə xidmət göstərən, məhsul və xidmətlərin inkişafını həyata keçirən struktur bölmələr, habelə Bankın filial və şöbələri daxildir. Birinci müdafiə xəttinin əsas məsuliyyətləri aşağıdakılardır:

- bütün risklərin idarə olunması və əlaqədar nəzarət tədbirləri ilə bağlı məsuliyyətlik;
- təkmilləşdirmə, o cümlədən resursların bölüşdürülməsi və prioritetləşmə qərarları vasitəsilə risklərin müəyyənləşdirilməsindən başlayaraq bütün mərhələləri əhatə edən risklərin idarə olunması.

2.5.1.1.2. ikinci müdafiə xətti: Bankın Risklərin idarə edilməsi Departamenti (bundan sonra "RIED" adlandırılacaq), Hüquq və təşkilati işlər Departamenti və Komplayens Departamenti daxildir. Hüquq və təşkilati işlər Departamenti və Komplayens Departamenti Bankın fəaliyyətinin hüquqi və tənzimləmə tələblərinə uyğunluğuna nəzarət edir, habelə hüquqi və komplayens risklərinin idarə edilməsi üçün bankdaxili korporativ aktları hazırlayır;

2.5.1.1.3. üçüncü müdafiə xətti: birinci və ikinci müdafiə xəttini qiymətləndirmək səlahiyyəti olan müstəqil Daxili audit Departamentindən və kənar auditorlardan ibarətdir. Daxili audit Departamenti prosedur və mexanizmlərin effektiv və təkmil olması, habelə onların uyğun şəkildə icrasının risk əsaslı və ümumi auditini həyata keçirir.

2.5.2. Risklərin idarə edilməsi prosesi Bankda risklərin effektiv idarə edilməsi üçün lazımi prosedur və qiymətləndirmə metodologiyalarını əhatə edir.

2.5.3. Bank fəaliyyətindən yaranan risklərin müəyyənləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi metodları Bankın risk profilinin həcmi və mürəkkəbliyinə uyğun tətbiq edilir. Tətbiq olunan metodlar və onlara dair fərziyyələr mütəmadi olaraq qiymətləndirilir.

2.5.4. Risklərin qiymətləndirilməsi tezliyi Bankın fəaliyyətindən yaranan risklərin həcmi və xüsusiyyətlərinə uyğun olmalıdır.

2.5.5. Risklərin müəyyənləşdirilməsi ən azı aşağıdakı metodlar vasitəsi ilə həyata keçirilir:

- risk xəritəsi;
- sorgular;

- empirik (həqiqi tarixi məlumatlara əsaslanan) təhlillər;
 - erkən xəbərdarlıq sistemləri.
- 2.5.6. RİED tərəfindən müəyyənləşdirilmiş risklər müvafiq kateqoriyalar üzrə qruplaşdırılır, nəticələr sənədləşdirilir və onlar barədə hesabat tərtib olunur.
- 2.5.7. Risklərin qiymətləndirilməsi risklərin müəyyənləşdirilməsi prosesində əldə edilmiş nəticələr əsasında həyata keçirilir. Bu zaman kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərinin təhlili əsasında Bankın riskgötürmə qabiliyyəti müəyyən edilir və risk səviyyəsi qiymətləndirilir. Qiymətləndirilmə üçün ən azı aşağıdakı modellərdən istifadə olunmalıdır:
- riskə məruz dəyər modelləri;
 - riskə məruz portfel;
 - iflasa ekvivalent risk;
 - “vintaj” təhlili;
 - stress-testlər.
- 2.5.8. Risklərin qiymətləndirilməsi zamanı istifadə edilən kəmiyyət modelləri “əks yoxlama” prinsipinə tabe olmalıdır. “Əks yoxlama” ehtimal olunan nəticələri faktiki nəticələrlə müqayisə etməklə tətbiq olunan modelin adekvatlığının müəyyən edilməsi üçün həyata keçirilir. Əvvəl hesablanmış ehtimal olunan nəticə faktiki nəticədən kəskin fərqləndikdə modellərə müvafiq dəyişikliklər edilir və onların cari makroiqtisadi və mikroiqtisadi şəraitə uyğunluğu təmin olunur.
- 2.5.9. Qəbul edilmiş metod və modellərin tətbiqindən əldə edilmiş nəticələr barədə hesabat tərtib olunur. RİK nəticələri təhlil edərək risklərin effektiv idarə edilməsi üçün risklərin qəbul edilməsi, minimallaşdırılması, ötürülməsi, habelə riskdən qaçma kimi tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı RİED-ə müvafiq göstərişlər verir.
- 2.5.10. Baş risk inzibatçısı kreditlərin verilməsi, investisiyalar və yeni məhsullar üzrə İdarə Heyətinin və bankdaxili komitələrin qərarları ilə razılaşmadıqda, İdarə Heyəti məsələni 7 (yeddi) iş günü ərzində Müşahidə Şurasının müzakirəsinə çıxarır (Baş risk inzibatçısının yazılı əsaslandırılması ilə birlikdə). Müşahidə Şurası məsələ ilə bağlı növbəti 15 (on beş) iş günü müddətində qərar qəbul edir. Bu müddətdə İdarə Heyəti və bankdaxili komitələrin aidiyyəti məsələlər üzrə qərarlarının icrası dayandırılır.
- 2.5.11. Baş risk inzibatçısı risklərin idarə edilməsi, mükafatlandırma, kreditlərin verilməsi, investisiyalar və yeni məhsullar üzrə qərarlar qəbul edən bankdaxili komitələrin üzvü olmalıdır.
- 2.5.12. RİED-in rəhbəri risklərin idarə edilməsi üzrə azı 4 (dörd) illik iş təcrübəsinə malik olmalı və vəzifəyə RİK-in təqdimatı ilə Müşahidə Şurası tərəfindən təyin olunmalıdır. RİED-in əməkdaşlarının Bankda istənilən məlumat bazasına, bankdaxili əməliyyat sistemlərinə, habelə Daxili audit Departamentinin hesabatlarına çıxışı təmin olunmalıdır.

2.6. Risk limitləri

- 2.6.1. Bankın üzleşdiyi və ölçülə bilən kredit, bazar, likvidlik və əməliyyat risklərinin, habelə mövcud olan digər risklərin yarandığı andan məhdudlaşdırılması məqsədi ilə onlara dair limitlər müəyyən edilir.
- 2.6.2. Risk iştahasına uyğun olaraq, risk limitləri Bankın ölçüsünə, risk profilinə, fəaliyyət istiqamətlərinə uyğun olaraq ümumi Bank üzrə müəyyən edilir.
- 2.6.3. Müşahidə Şurasının təsdiq etdiyi risk limitləri daxilində İdarə Heyəti və Bankın daxili komitələri tərəfindən alt limitlər təsdiq edilir.
- 2.6.4. Risk limitləri ən azı ayda bir dəfə nəzərdən keçirilir, mövcud bazar şərtlərinə və Bankın strategiyasına uyğun olaraq dəyişdirilir.

2.7. Yeni məhsul və xidmətlər üzrə risklərin idarə edilməsi

- 2.7.1. Bank yeni məhsul və ya xidmət təqdim edərkən, o cümlədən layihələrin icrasına başlayarkən qabaqcadan hazırlıq prosesi aparır. Bu prosesə məhsulun xidmətin və ya layihənin Bankın strategiyasına uyğunluğunun təhlili və əlaqəli olan risklərin müəyyən edilməsi daxildir.

- 2.7.2. Yeni məhsul və ya xidmət təklif edilərkən Bankın risk siyasətinə uyğun aşağıdakılar nəzərə alınır:
- 2.7.2.1.məhsul və ya xidmətin ətraflı təsviri;
- 2.7.2.2.məhsul və ya xidmətdən yarana biləcək risklərin qiymətləndirilməsi;
- 2.7.2.3.məhsul və ya xidmətin Bankın maliyyə vəziyyətinə təsirinin təhlili;
- 2.7.2.4.yeni məhsul və ya xidmət üçün effektiv risk idarəetməsini həyata keçirmək üçün lazım olan resursların müəyyənləşdirilməsi;
- 2.7.2.5.yarana biləcək risklərin idarə edilməsi.
- 2.7.3. Bank yeni məhsul və ya xidmət təqdim olunduqdan sonra onun risk profilinə təsiri baxımından qiymətləndirmə aparmalı və gələcəkdə oxşar məhsul və ya xidmətlər təklif olunduqda bu qiymətləndirmənin nəticələrini nəzərə almalıdır.
- 2.7.4. RİED və Komplayens Departamenti müxtəlif ssenarilər üzrə yeni məhsul və fəaliyyətdən yarana biləcək riskləri, habelə Bankın yeni riskləri effektiv idarə etmə potensialını qiymətləndirir. RİED yeni məhsulların idarə olunmasının təsdiqlənməsi prosesi çərçivəsində dəyişikləri tələb etmək səlahiyyətinə malikdir.
- 2.7.5. Yüksək əhəmiyyətli layihələrin qiymətləndirilməsi zamanı baş verə biləcək risklərin Bankın ümumi rəqabət qabiliyyətinə, onun texnoloji vəziyyətinə və bazar mövqələrinə təsiri nəzərə alınır.

2.8. Hesabatlıq və sənədləşmə

- 2.8.1. Bankda risk məlumatlarının icmallaşdırılması və risk hesabatlığının effektivliyini təmin edən menecment informasiya sistemi (MİS) yaradılır və bu sistem vasitəsi ilə aşağıdakılar həyata keçirilir:
- 2.8.1.1.gündəlik risklərin müəyyənləşdirilməsi, qiymətləndirilməsi, idarə edilməsi və onlara nəzarət olunması;
- 2.8.1.2.müəyyən edilmiş qaydalara və limitlərə riayət olunmasının yoxlanılması;
- 2.8.1.3.risk göstəricilərindəki meyllərin izlənməsi;
- 2.8.1.4.prudensial tələblərlə və bankdaxili qaydalarla müəyyən edilmiş formatda hesabatların hazırlanması.
- 2.8.2. MİS risk limitlərini izləmək və əvvəlcədən müəyyən edilmiş səviyyəyə çatdıqda İdarə Heyətini və digər istifadəçiləri məlumatlandırmaq imkanına malik olmalıdır.
- 2.8.3. MİS tərəfindən hazırlanan hesablara Müşahidə Şurasının, İdarə Heyətinin, RİK-in və Bankın digər aidiyyəti əməkdaşlarının çıxışı olmalıdır.
- 2.8.4. Risklərin hər bir kateqoriyası üzrə hesabat özünə, ən azı aşağıdakıları daxil etməlidir:
- əsas risklər və onların strukturu;
 - kapitalın strukturu və adekvatlığının səviyyəsi;
 - cari və gələcək kapital tələbinin təhlili;
 - bankın likvidlik vəziyyəti;
 - xarici valyutada olan aktiv və öhdəliklər, o cümlədən açıq valyuta
 - mövqeyi;
 - risk limitlərinin istifadəsi;
 - stress-testlərin nəticələri;
 - Bütün aktivlər, əqdlər və əməliyyatlar üzrə bütün riskləri və mövqələri;
 - Verilən risk kateqoriyası üçün bütün bölmələr tərəfindən istifadə edilən metodologiyanın və göstəricilərin birmənəliklərinin təmin edilməsi;
 - Monitoring, anlaşılma və qərarların qəbul edilməsi proseslərinin yüngülləşdirilməsi.
- 2.8.5. Risk hesabatlarında məlumatlar aydın, dəqiq və qərar qəbul etmək üçün kifayət qədər müfəssəl olmalıdır.
- 2.8.6. Risklərin idarə edilməsi üzrə sənədlər, risklərin idarə edilməsi fəaliyyətində məqsədləri, strukturu, öhdəlikləri və məsuliyyəti sənədləşdirir və vurğulayırlar. Proseslərin, hesablamaların, modellərin və hesabatların formatları kimi səciyyəvi sənədlər, risklərə və

onların idarə edilməsinə aid olan konsepsiyalar və proseslər üzrə sənədlərlə birlikdə sənədləşdirilirlər.

3. Yekun müddəalar

- 3.1. Bu Siyasətdə nəzərdə tutulmuş funksiyaların doğru və vaxtında yerinə yetirilməsinə görə müvafiq idarəetmə orqanlarının üzvləri və digər əməkdaşları, həmçinin müvafiq struktur bölmələrin rəhbərləri və aidiyyəti işçiləri bilavasitə məsuliyyət daşıyır.
- 3.2. Bu Siyasət Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edildiyi tarixdən qüvvəyə minir və ən azı ildə bir dəfə yenidən baxılır və tələb olunduqda müvafiq dəyişikliklər edilir.
- 3.3. Bu Siyasətə əlavə və dəyişikliklər Müşahidə Şurasının qərarı ilə edilir.
- 3.4. Bu Siyasət qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən bundan öncə bu Siyasət ilə tənzimlənən məsələləri tənzimləyən bankdaxili korporativ aktlar və ya onların müvafiq bəndləri qüvvədən düşmüş hesab edilir.

